

ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ ЕВРООСИЁ ИҚТИСОДИЙ КОМИССИЯСИ ҲАЙЪАТИ РАИСИ БИЛАН ҲАМКОРЛИКНИНГ УСТУВОР ЙЎНАЛИШЛАРИНИ МУҲОКАМА ҚИЛДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 12 июль куни Евроосиё иқтисодий комиссияси Ҳайъати раиси Михаил Мясниковични қабул қилди.

Евроосиё иқтисодий иттифоқи доирасида, энг аввало, савдо, саноат кооперацияси, транспорт ва логистика, инновациялар, миграция ва туризм соҳаларидаги ўзаро ҳамкорликнинг устувор йўналишлари кўриб чиқилди.

Давлатимиз раҳбари Ўзбекистон кузатувчи давлат сифатида ташкилот тузилмалари билан тизимли ҳамкорлики йўлга қўйганини алоҳида таъкидлади. Тегишли меморандум ва 2023 йилларга қадар даврга мўлжалланган

қўшма тадбирлар режаси амалга оширилмоқда. Бугун Ҳамкорликнинг қўшимча йўналишлари рўйхати имзоланди. ЕОИИ мамлакатлари билан ўзаро савдо ва инвестициялар кўрсаткичлари ижобий суръат билан ўсиб

бораётгани мамнуният билан қайд этилди.

Савдо тўсиқларини бартараф этиш, саноат кооперациясини кучайтириш ва ишбилармонлик алоқаларини рағбатлантириш, лойиҳавий ҳамкорлики

ривожлантириш, транзит соҳасидаги дастур ва лойиҳаларни илгари суриш, миграция тартиботларини соддалаштириш ва ўзаро сайёҳлар оқимини кенгайтириш масалаларига алоҳида эътибор қаратилди.

Қўшма Ишчи гуруҳнинг навбатдаги йиғилишини ўтказишга келишиб олинди.

ЎЗА

Ўзбекистон Республикаси Президенти
Матбуот хизмати суратлари.

ЭНЕРГЕТИКА СОҲАСИДАГИ ЙИРИК ЛОЙИҲАЛАР КЎРИБ ЧИҚИЛДИ

Президент Шавкат Мирзиёев 12 июль куни

Бирлашган Араб Амирликлари билан ҳамкорликда энергетика соҳасида амалга ошириладиган йирик лойиҳаларга оид тақдимот билан танишди.

Ўзбекистон ва Бирлашган Араб Амирликлари ҳамкорлиги жадал ривожланмоқда. Жорий йил бошидан буюн ўзаро савдо ҳажми икки баробар кўпайди, мамлакатимизда 45 та янги қўшма корхона ташкил этилди.

Ўзаро манфаатли ҳамкорлик кўплаб иқтисодиёт тармоқларини қамраб олган. Шулардан энг муҳимларидан бири энергетикадир.

Ўтган йили Навоий вилоятида юртимиздаги биринчи қуёш электр станцияси айлани Бирлашган Араб Амирликларининг "Masdar" компанияси билан ҳамкорликда ишга туширилган эди. Бугунги кунда у бир кеча-кундузда 1 миллион 180 минг киловатт соат электр энергияси етказиб бермоқда.

Бу соҳада яна 5 та йирик лойиҳани амалга ошириш келишилган бўлиб, уларнинг умумий қиймати қарийб

3 миллиард долларни ташкил этади. Хусусан, "Mubadala" ва "Taqa" компаниялари билан ҳамкорликда Талимаржон иссиқлик электр станциясини хусусийлаштириш ва қувватини ошириш, "Masdar" компанияси билан Навоий вилоятида шамол, Сурхондарё, Самарқанд ва Жиззах вилоятларида қуёш электр станцияларини қуриш мўлжалланган.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, жорий йилдан Бирлашган Араб Амирликлари билан иқтисодий ҳамкорлиқни ривожлантириш ва мувофиқлаштириш бўйича янги тизим йўлга қўйилди.

Йиғилишда энергетика соҳасидаги лойиҳалар ижроси ана шу тизим асосида кўриб чиқилди.

Мутасаддилар лойиҳаларнинг ҳозирги ҳолати ва йил якунигача мўлжалланган чора-тадбирлар юзасидан ахборот берди.

Давлатимиз раҳбари бу лойиҳалар энергетика тизими барқарорлигига ҳамда иқтисодиёт тармоқларига инвестиция оқими янада кўпайишига замин яратишини таъкидлади.

Талимаржон иссиқлик электр станциясини хусусийлаштириш ҳақида сўз борар экан, бу лойиҳа иссиқлик электр станцияларини бошқариш ва энергия ишлаб чиқаришда намунавий бўлиши кераклиги қайд этилди.

"Masdar" компанияси билан қайта тикланувчи энергетика соҳасида амалга ошириладиган лойиҳалар 2030 йилгача мамлакатимизда "яшил энергетика" улушини 25 фоизга етказишда муҳим қадам бўлади. Шу боис, лойиҳаларни амалга ошириш бўйича зарур битим ва ҳужжатлар имзолашни тезлаштириш муҳимлиги кўрсатиб ўтилди.

ЎЗА

БМТ БОШ АССАМБЛЕЯСИ ЎЗБЕКИСТОН ТАШАББУСИ БИЛАН ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН МАРКАЗИЙ ВА ЖАНУБИЙ ОСИЁ ЎРТАСИДАГИ ЎЗАРО БОҒЛИҚЛИКНИ МУСТАҚАМЛАШ БЎЙИЧА МАХСУС РЕЗОЛЮЦИЯНИ БИР ОВОЗДАН МАЪҚУЛЛАДИ

11 июль куни Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеяси Марказий ва Жанубий Осиё ўртасидаги ўзаро боғлиқликни мустақамлаш бўйича махсус резолюцияни бир овоздан маъқуллади. Ҳужжатни Нью-Йоркда ташриф билан бўлиб турган Ўзбекистон Президентининг ташқи сиёсат масалалари бўйича махсус вакили Абдулазиз Комилов тақдим этди.

▶ Давоми 2-бетда

РАҚАМЛАШТИРИШ

ИҚТИСОДИЁТНИНГ АСОСИЙ ДРАЙВЕРИ

Ислохотлар муваффақиятини таъминловчи муҳим йўналишлардан бири иқтисодиётни рақамлаштиришдир. Шу боис, рақамли иқтисодиётга фаол ўтиш келгуси 5 йилдаги энг устувор вазифалар сирасига киритилган. Рақамли технологиялар нафақат маҳсулот ва хизматлар сифатини оширади, балки ортиқча харажатларни қисқартиради ва коррупциянинг олдини олади.

Мутахассисларнинг таъкидлашича, рақамли иқтисодиёт нолдан бошлаб яратилиши лозим бўлган қандайдир бошқача иқтисодиёт эмас. Бу янги технологиялар, платформалар ва бизнес моделлар яратиш ва уларни кундалик ҳаётга жорий этиш орқали мавжуд иқти-

содиётни янгича тизимга кўчириш деганидир. Тараққиёт стратегиясининг учинчи йўналишида рақамли иқтисодиётни асосий драйвер соҳага айлантириб, ҳажминини камида 2,5 баравар ошириш ва экспортни 500 миллион долларга етказиш мақсади белгиланган. Бу бо-

рада амалга ошириладиган ишлар кўлами кенг. Уларнинг асосий жиҳатлари одамларнинг оғирини енгил қилиш, рақамли қўлайликларни соддалаштириш, энг замонавий технологияларни жорий этишга қаратилган.

▶ Давоми 2-бетда

ХАЛҚАРО АНЖУМАН

Ўзбекистон — Туркманистон:

ҲАМКОРЛИКНИНГ ЯНГИ ТАРИХИЙ БОСҚИЧИДА РИВОЖЛАНИШ ИСТИҚБОЛЛАРИ

Тошкентда Марказий Осиё халқаро институти ва Туркманистон ташқи ишлар вазирлиги Халқаро муносабатлар институти билан ҳамкорликда ана шу мавзуда халқаро конференция ўтказилди. Конференция ишида икки мамлакат давлат муассасалари ва таҳлил тузилмалари экспертлари иштирок этди.

▶ Давоми 3-бетда

БМТ БОШ АССАМБЛЕЯСИ ЎЗБЕКИСТОН ТАШАББУСИ БИЛАН ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН МАРКАЗИЙ ВА ЖАНУБИЙ ОСИЁ ЎРТАСИДАГИ ЎЗАРО БОҒЛИҚЛИКНИ МУСТАҲКАМЛАШ БЎЙИЧА МАХСУС РЕЗОЛЮЦИЯНИ БИР ОВОЗДАН МАЪҚУЛЛАДИ

Бошланиши 1-бетда

Мазкур резолюциянинг қабул қилиниши Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёев томонидан Тошкент шаҳрида 2021 йил июль ойида бўлиб ўтган “Марказий ва Жанубий Осиё: минтақавий ўзаро боғлиқлик. Таҳдидлар ва имкониятлар” мавзусидаги халқаро конференцияда илгари сурилган ташаббуснинг амалий натижаси бўлди.

Давлатимиз раҳбари ушбу муҳим анжуманда сўзга чиқиб, Марказий ва Жанубий Осиё минтақаларининг тарихий яқинлигини, ушбу муносабатларни ўзаро ишонч ва ўзаро манфаатларни ҳисобга олган ҳолда мустаҳкамлаш муҳимлигини таъкидлади. Шу нуктаи назардан, Ўзбекистон Президенти тегишли резолюция лойиҳасини ишлаб чиқиш ва БМТ Бош Ассамблеясига киритиш, унда Марказий ва Жанубий Осиё минтақалари ўртасидаги

мулоқотнинг умумий ёндашувлари, асосий тамойиллари ва йўналишларини белгилаб қўйишни таклиф қилган эди.

Ўтган йил Тошкент конференциясида дунёнинг 50 та давлатидан мисли қўрилмаган таркибда делегациялар иштирок этганини таъкидлаш лозим. Конференциянинг 600 га яқин делегатлари орасида давлат ва ҳукумат раҳбарлари, ташқи ишлар вазирлари, халқаро ва минтақавий ташкилотлар етакчилари бор эди. БМТ Бош қотиби Антониу Гутерриш форум иштирокчиларига видеоурожаат йўллаб, ўзаро боғлиқлик Марказий ва Жанубий Осиё ўртасидаги савдо, иқтисодий ўсиш ва барқарор ривожланишда муҳим роль ўйнашини, узоқ муддатли тинчлик, барқарорлик ва фаровонликни мустаҳкамлашга ҳисса қўиши мумкинлигини таъкидлади.

Эътиборлиси, резолюция нафақат БМТга аъзо барча давлатлар томонидан бир овоздан қўллаб-қувватланиди, балки дунёнинг турли қитъаларида жойлашган 40 га яқин мамлакат ҳаммуаллифлигида қабул қилинди. Бу давлатимиз раҳбари ташаббусининг долзарблиги ва ўз вақтида илгари сурилганининг халқаро ҳамжамият томонидан юксак эътирофи ифодаси бўлди.

Ўзбекистон томонидан тайёрланган ҳужжатга ҳаммуаллиф бўлган давлатлар орасида Озарбайжон, Арманистон, Ангола, Вьетнам, Вануату, Гана, Куба, Қозоғистон, Қирғизистон, Хитой, Кот-д’Ивуар, Қатар, Миср, Эрон, Непал, Малайзия, Монголия, Марокаш, Покистон, Россия, Сенегал, Тожикистон, Туркия, Туркменистон, Шри-Ланка, Филиппин ва бошқалар бор.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг бош маслаҳат органи томонидан қабул қилинган резолюцияда ушбу олий даражадаги конференция ўтказилиши ва унинг якунида икки минтақа ташқи ишлар вазирлари томонидан маъқулланган қўшма баёнот юксак баҳоланган.

Ҳужжатда Вена декларацияси ва унинг денгизга чиқиш имконияти бўлмаган ривожланаётган мамлакатлар учун 2014–2024 йилларга мўлжалланган ҳаракат дастурини амалга ошириш бўйича ҳамкорликни кучайтириш муҳимлиги, шунингдек, иқтисодий ўсишни жадаллаштириш

да ҳамда Марказий ва Жанубий Осиё мамлакатлари ўртасидаги иқтисодий алоқалар, уларнинг ноёб транспорт, транзит ва сармовияй салоҳиятини рўёбга чиқаришда транспорт ва транзит йўлақларининг юқори аҳамияти таъкидланган.

Бундан ташқари, қарорда минтақавий алоқаларни мустаҳкамлашда худудий ташкилотларнинг муҳим ўрни эътироф этилган. Шу нуктаи назардан, Ўзбекистон Президентининг 2022 йилни Иқтисодий ҳамкорлик ташкилоти доирасида “Ўзаро боғлиқликни мустаҳкамлаш йили”, деб эълон қилиш бўйича ташаббусига юксак баҳо берилган.

Резолюцияда Афғонистоннинг Марказий ва Жанубий Осиё ўртасидаги алоқаларни ўрнатишдаги роли, шунингдек, мустаҳкам тинчлик ва барқарорликни таъминлаш йўлида ушбу мамлакатнинг иқтисодий ривожланиши ва минтақаларо иқтисодий жараёнларга интеграциялашувининг муҳимлиги ҳам урғуланган.

Ҳужжатда Марказий ва Жанубий Осиё минтақалари ўртасида қашшоқликни камайтириш, озиқ-овқат хавфсизлигини ошириш, транспорт инфратузилмасини кенгайтириш, денгиз портларига қулай, барқарор ва хавфсиз йўналишлар очадиган янги халқаро транспорт йўлақларини шакллантиришда яқин ҳамкорликни йўлга қўйиш бўйича асосий қоидалар ўз ифодасини топганини алоҳида таъкидлаш лозим.

Ҳужжатда барқарор ривожланишга, жумладан, тоза энергия ҳосил қилиш, экологик муаммоларни ҳал этиш ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш бўйича технологиялардан фойдаланишга имконият яратиш орқали ўзаро таъриба алмашиш муҳимлигига алоҳида урғу берилгани эътиборни тортади.

Тадбир иштирокчилари Ўзбекистоннинг жорий йил 25-26 июль кунлари Тошкентда Афғонистон бўйича халқаро конференция ўтказиш ниятини олқишлади. Ушбу форум Афғонистонга зарур ёрдам қўрсатиш ва уни минтақавий жараёнларга фаол жалб этиш бўйича халқаро саъй-ҳаракатларни бирлаштиришда яна бир амалий қадам бўлишига ишонч билдирилди.

Резолюция, шунингдек, БМТга аъзо барча давлатларни Марказий ва Жанубий Осиёда барқарорлик ва хавфсизликка умумий таҳдидлар ва хавф-хатарларга қарши курашда кучларни бирлаштиришга чақиради.

Мазкур резолюциянинг БМТ Бош Ассамблеяси томонидан бир овоздан қабул қилингани Ўзбекистон раҳбариятининг икки минтақа ўртасида тинчлик ва дўстлик, ишонч ва яхши қўшничиликни мустаҳкамлаш, ўзаро манфаатли ҳамкорликни кенгайтириш, савдо-иқтисодий алоқаларни ривожлантириш ва ўзаро инвестициялар ҳажмини ошириш учун қулай шарт-шароит яратиш, барқарорлик ва хавфсизликка умумий таҳдидларга қарши курашда саъй-ҳаракатларни бирлаштиришга қаратилган давлат сиёсати халқаро ҳамжамият томонидан тўла қўллаб-қувватланаётганининг яққол ифодаси бўлди.

“Дунё” АА
Нью-Йорк

РАҚАМЛАШТИРИШ

ИҚТИСОДИЁТНИНГ АСОСИЙ ДРАЙВЕРИ

Бошланиши 1-бетда

ЮКСАЛИШНИНГ ЭНГ ҚИСҚА ЙЎЛИ

Нодир ЖУМАЕВ, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутаты, иқтисодиёт фанлари доктори, профессор

Тараққий этган давлатлар қаторига қўшилишимиз учун, энг аввало, илғор замонавий ахборот-коммуникация, интернет ҳамда рақамли технологиялар соҳасидаги билимларни чуқур эгаллаш орқали юксалишнинг энг қисқа йўлидан бориш керак. Негаки, биз географик жойлашувимизга кўра, куруқлик орқали ийрик сув хазиналаридаги портларга чиқишимиз учун камида икки давлат чегарасидан ўтишимизга тўғри келади. Бу вақт нуктаи назаридан ҳам, иқтисодий жиҳатдан ҳам жаҳон бозоридagi ўрнимизга салбий таъсир қилиши бор гап. Бунинг ечими ақл-заковат, янги инновациялар ва малакали кадрлар салоҳияти билан беvosита боғлиқ.

Табиики, бугун IT паркларда 11 мингдан зиёд ёш ишлаётгани, “Бир миллион дастурчи” лойиҳаси доирасида ўқиб чиққан йигит-қизлар соҳа келажаги учун мустаҳкам пойдевор яратётгани барчамизни мамнун этади.

Яна бир муҳим жиҳат — мамлакатимизда аҳоли энг қўп тўқнаш келаётган соҳаларни рақамлаштириш, одамларнинг оғирини енгил қилишга устуворлик берилляпти. Жумладан, соғлиқни сақлаш, кадраст, ижтимоий ҳимоя, қишлоқ хўжалиги, таълим йўналишларини рақамлаштириш бўйича амалий жараёнлар бошланди ва бу ижобий самараларини бермоқда. Хусусан, аҳоли масканларини мобил интернет билан қамраб олиш даражаси 2017 йилда 30 фоиз бўлган бўлса, бугунги кунда 96 фоизни ташкил этмоқда. Ёки 2017 йилда соҳадаги экспорт ҳажми бор-йўғи 600 минг долларни ташкил этган бўлса, ўтган йили 46 миллион долларга, жорий йилнинг биринчи чорағида эса 16 миллион долларга етган.

Рақамлаштиришнинг кундалик ҳаётимизда доимий ўрин эгаллаши учун тизимли ёндашув лозим. Салкам ўн йилдан буён электрон ҳукумат тизимини ривожлантиришга интилиб келамиз. Самаралар эса фақатгина сўнгги йилларда кўзга ташлана бошлади. Биргина банк пластик картаси мисолида олайлик. Илгарилари банк карталарида маблағ бўлса-да, ундаги пулни сарф қилиш ёки нақдлаштириш имконияти жуда аянчли ҳолатда эди. Энди эса банк мижозлари онлайн харидларни амалга ошириш,

мобиль қурилмалар ёрдамида пул маблағларини эркин ўтказиш имкониятига эга.

Табиики, мазкур ҳолатларни ижобий баҳолаш, эътироф этиш мумкин. Чунки рақамлаштиришга оид дастурлар халқимиз, қолаверса, тадбиркорларимиз хоҳиш-истакларини тўғри англаш имконини беради.

Бироқ айрим муаммолар борки, уларнинг ечимини қисқа фурсатда ҳал қилиш лозим. Биринчидан, рақамлаштириш “маълумотлар омбори”дир, улар жуда катта ҳажмдан иборат. Улкан маълумотлар оқими-ни сақлаш ва қайта ишлаш бўйича турли платформаларни кенгайтириш зарур. Иккинчидан эса, мазкур дастурлар ижросини таъминлашда амалга ошириш механизмлари ва молиялаштириш манбалари кўрсатилган, уларнинг мониторинг жараёнида жамоатчилик назорати кучайтирилиши муҳимдир.

Президентимизнинг 2021 йил 17 февралдаги “Сунъий интеллект технологияларини жадал жорий этиш учун шарт-шароитлар яратиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори мамлакатимизда бу борадаги инновацияларни иқтисодиёт тармоқлари ва соҳаларига жорий этиш учун зарур шарт-шароитларни шакллантиришда муҳим қадам бўлди. Чунки қарорда ҳукуқий режими, институцион асослар, кадрлар тайёрлаш ва малакасини ошириш, халқаро ва миллий стандартлар, сунъий интеллект жорий қилинадиган устувор соҳа ва тармоқлар, халқаро ҳамкорликни ривожлантириш масалалари қамраб олинган.

Рақамли иқтисодиётни ривожлантириш орқали халқимиз фаровонлигини таъминлайдиган ёрқин келажақни кўзлар эканмиз, сунъий интеллектни жорий қилиш учун зарур шароитларни яратиш, шубҳасиз, бугунги куннинг долзарб ва устувор вазифасидир.

КУЗАТУВЛАРНИ ЎТКАЗИШ ВАҚТИ 10, ҲИСОБОТЛАРНИ ҚАЙТА ИШЛАШ 2 БАРОБАР ҚИСҚАРДИ

Зоҳиджон ЗИЯЕВ, Давлат статистика қўмитаси раиси ўринбосари

Сўнгги йилларда ҳаётимизнинг барча жабҳаларига рақамли технологиялар жадаллик билан кириб бориши туфайли янги кўринишдаги иқтисодий муҳит, яъни рақамли иқтисодиёт экотизими вужудга келмоқда.

Иқтисодиёт тармоқлари, ижтимоий соҳа ва худудларда рақамли иқтисодиётнинг ривожланиш жараёнлари ва ҳолатини кузатиш, натижаларини кўрсаткичларда акс эттириш ва улардан тегишли хулосалар чиқаришда фойдаланиш соҳа статистикасини янада такомиллаштириш, унинг назарий-усулий жиҳатларини халқаро талаблар ҳамда миллий қонунчилик асосида ривожлантириши талаб этади.

Шуни инобатга олган ҳолда, “Рақамли Ўзбекистон — 2030” стратегияси ҳамда 2020-2025 йилларда Ўзбекистон Республикаси статистикасини ривожлантиришнинг миллий стратегияси асосида ўтган давр мобайнида жараёнларни статистик баҳолаш тизимини жорий этиш бўйича қатор ижобий натижаларга эришилди.

Энг аввало, Давлат статистика қўмитаси ва Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги томонидан рақамли иқтисодиётнинг ривожланиш ҳолати тўғрисида статистик маълумотларни тўплаш ва шакллантиришда ягона ёндашув ҳамда методология жорий этилди. Мазкур услубиёт асосида “Ахборот иқтисодиёти ва электрон тижорат” йиғма кўрсаткичлар ҳисоблаб чиқилиб, эълон қилинди. Унинг таркибига контент ва медиа ҳамда электрон савдо фаолиятлари ҳам қамраб олинди.

Кўрсаткичларни шакллантиришда норасмий сектор қамровини таъминлаш мақсадида 2021 йилдан бошлаб ахборот технологиялари соҳасида маҳсулотлар ишлаб чиқариш, савдо ва хизматлар кўрсатиш бўйича жисмоний шахслар танланма кузатуви ўтказилляпти. Кузатувларнинг барча худудларда планшетлар ёрдамида амалга оширилиши маълумотларни тўплаш ва қайта ишлаш учун сарфланадиган вақтни 10 баробар қисқартирди.

Статистик ҳисоботларни интернет орқали онлайн қабул қилишнинг eStat 4.0 автоматлашган ахборот тизими яратилди ва 120 турдаги ҳужжатни қабул қилиш йўлга қўйилди. Бунинг натижасида ҳисоботларни қабул қилиш ва қайта ишлаш вақти 2 карра қисқарди.

Юртимизда илк бор ўтказилиши режалаштирилаётган аҳоли ва қишлоқ

хўжалигини рўйхатга олиш тадбирларини интернет ҳамда планшетлар ёрдамида ўтказиш учун зарур ахборот тизими ишлаб чиқилди ва ҳозир яқини синов ишлари олиб борилмоқда. 30 дан орტიқ манфаатдор вазирлик ва идора ўртасида ўзаро электрон маълумотлар алмашиниши интеграция қилинди.

Эндиликда статистик маълумотлардан фойдаланувчилар уларни излаб вақтларини йўқотмайди ёки қўмитага ҳал билан мурожаат қилиб ўтирмайди. Уларнинг ҳаммаси қулай шаклда тематик веб-сайтлар орқали тақдим этиб бориляпти. Замонавий технологиялардан фойдаланган ҳолда, қўмитанинг stat.uz расмий веб-сайтининг янги кўриниши, аҳолини рўйхатга олиш тадбирларини ёритиб бориш бўйича aholi.stat.uz, гендер кўрсаткичларини ўз ичига олган gender.stat.uz, Миллий барқарор ривожланиш мақсадларининг (БРМ) бажарилишини мониторинг қилишнинг nsdg.stat.uz, услубий низомилар ва йўриқномалар билан танишиш имконини берувчи lib.stat.uz веб-сайтлари яратилди ва ишга туширилди.

Ўзбекистон Республикаси Оқибат маълумотлар порталининг янги талқини ишлаб чиқилиб, ҳозирги кунда мазкур порталда 154 та вазирлик ва идоранинг 4 мингдан ортиқ маълумоти эълон қилинди.

Мазкур ишлар натижаси қатор халқаро рейтингларда ўз ифодасини топмоқда. Жумладан, 2021 йил якунларига кўра, Ўзбекистон Глобал маълумотлар барометри (The Global Data Barometer — GDB) рейтингда 58-ўринни эгаллади. Мазкур рейтингда 100 дан ортиқ мамлакат қўнатганини инобатга олсак, юртимиз ўзининг асосий модуллари ҳисобланган “Оқибат маълумотлар ташаббуси”ни ўз ичига олган “Имкониятлар” модулида 80 балл тўплаб 8, “Бошқарув” модулида 52 балл тўплаб, 19-ўринни эгаллади.

ТЕЗ, ҚУЛАЙ, ИШОНЧЛИ ҲАЁТЖОН НАСРУЛЛОЕВ, Давлат солиқ қўмитаси Ахборот-коммуникация технологиялари департаменти директори

2020 йилнинг 5 июнь куни Вазирлар Маҳкамасининг “Солиқ маъмуриятчилигида замонавий ахборот-коммуникация технологияларини кенг жорий этишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарори билан Давлат солиқ қўмитасининг Ахборот-коммуникация технологияларини ривожлантириш стратегияси тасдиқланган эди. Қарор ижросининг таъминланиши натижасида барча ахборот тизимлари ягона платформага ўтказилди. Натижада солиқ тўловчиларнинг ҳисобот топшириш жараёни 5-7 баробаргача енгиллашиб, инсон омили аралашуви 60 фоизга қисқарди, шунингдек, қоғоз шаклидаги ҳужжат ишлари ҳам кескин камайди.

Ҳужжатда Business Intelligence ва Big Data технологияларини жорий этиш стратегиянинг асосий вазифаларидан бири сифатида қиритилган эди. Бу технологияларнинг жорий этилиши яширин иқтисодиётда ҳуфиёна айланмаган даражасини қисқартириб, солиқ солинадиган базани кенгайтди.

Аҳоли ва бизнес учун қулайликларни ошириш, инсон аралашувини камайтириш мақсадида солиқ маъмуричилиги жараёнлари изчил рақамлаштирилмоқда. Маълумотларни қайта ишлаш маркази ана шу йўлда амалга оширилган яна бир йирик лойиҳа бўлди. Президентимизнинг 2020 йил 30 октябрдаги “Яширин иқтисодиётни қисқартириш ва солиқ органлари фаолияти самарадорлигини ошириш бўйича таъминий чора-тадбирлар тўғрисида”ги фармонига мувофиқ, Давлат бюджетидан ажратилган 100 миллиард сўм эвазига бинолар таъмирланиб, узлуксиз электр таъминоти қурилмалари, прецизион кондиционерлар, катта ҳажмли сервер ва компьютерлар билан жиҳозланди.

Бу, биринчи навбатда, ахборот тизимларининг самарали ва узлуксиз ишлашини таъминлаш, солиқ тўловчиларга электрон хизматлар қўламини кенгайтириш, сифатини оширишга хизмат қилляпти. Чунки замонавий хизматлардан фойдаланувчилар сони жуда тез ортиб бормоқда. 2021 йилнинг ўзида солиқ тўловчилар томонидан шахсий кабинетдан фойдаланишлар сони 40,5 миллионгани (2020 йилга нисбатан 1,3 баробар кўп), юборилган электрон ҳисобварақ-фактуралар сони 33,9 миллионгани (2020 йилга нисбатан 1,6 баробар кўп), онлайн назорат касса машиналари орқали рўйхатга олинган чеклар сони 417,4 миллионгани (2020 йилга нисбатан 4 баробар кўп) ташкил этди.

Соҳага татбиқ этилаётган рақамли технологиялар самараси ўларок, солиқ тўловчилар билан шахсий кабинетлари орқали тўлиқ электрон мулоқот ўрнатилди. Бугунги кунда дунёнинг исталган жойида туриб рўйхатдан ўтишдан бошлаб, солиқ мажбуриятини охиригача тўлиқ бажариш учун имкониятлар яратилган.

Электрон хизматлардан фойдаланишлар сони ўтган 2 йилда 3 баробарга ва ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 30 фоизга ошди. Тадбиркорлик субъектлари ва фуқароларга кўрсатилган 85,1 миллионга электрон хизматларнинг тўртдан бир қисми электрон солиқ ҳисоботларини топшириш ва солиқларни тўлаш билан боғлиқ бўлиб, уларни шахсий кабинет ва электрон тўлов тизимлари орқали тўлаш ҳажми 22,3 триллион сўмга етди.

“E-ijara”, “E-intilyoz”, “Қўшилган қиймат солиғи тўловчилари”, “Солиқ текширувлари”, “Автоматлаштирилган камерал назорат тизими”, “Солиқ узилиши коэффиценти”, “K-Savdo” каби янги дастурий маҳсулотлар ишлаб чиқилди. “Soliq” мобил иловасининг функционал имкониятлари кенгайтирилди. Тизимлар киберхужумдан ҳимояланиши даражаси оширилди. Хусусан, киберхужумларнинг олдини олиш бўйича “WAF” дастурий-аппарат мажмуасининг татбиқ этилиши туфайли ойига тахминан 100 мингдан ортиқ хужумларнинг олди олинмоқда.

Айни кезде барча ҳисобварақ-фактуралар электрон тарзда расмийлаштирилмоқда. Барча тадбиркорлик субъектларининг рўйхатга олиш маълумотлари қайта кўриб чиқилиб, ундаги хато ва камчиликлар бар-тароф этилиши, бошқа вазирлик ҳамда идоралар маълумотлари билан бирхиллаштирилиши таъминланди.

2022 йилдан бошлаб қўшилган қиймат солиғи, айланмадан олиннадиган солиқ, ер, мол-мулк ва акция солиқлари Давлат солиқ қўмитасида мавжуд электрон маълумотлар асосида автоматик равишда шакллантириш механизми йўлга қўйилди. Бундан ташқари, идораларимизда электрон ҳужжат айланиш тизими жорий этилган бўлиб, бугунги кунда қарийб 11 минг солиқ органлари ходимлари шу тизим асосида ишляпти.

“Янги Ўзбекистон” муҳбири
Абдурауф ҚОРЖОВОВ
ёзиб олди.